

OBČINA RADENCI
OBČINSKI SVET

Na podlagi 16. člena Statuta Občine Radenci (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 2/11 in 67/15) je Občinski svet Občine Radenci na 21. redni seji, dne 20.4.2021 sprejel naslednji

REGISTER SPOMINSKIH OBELEŽIJ OBČINE RADENCI

I. POPIS IN PREDSTAVITEV SPOMINSKIH OBELEŽIJ OBČINE RADENCI

Spomeniki/ kipi	OPIS	FOTOGRAFIJA	Lokacija
	<p>Spomenik NOB na Kapelskem Vrh Leta 1954 postavljeni spomenik sodi med najopaznejša obeležja naše polpretekle zgodovine v Občini Radenci, ki ohranja materializiran spomin na žrtve druge svetovne vojne z območja občine Radenci. Podrobna obrazložitev: Priloga</p>		<p>Kapela Parc. št. 234/5, k.o. 202 Kapelski Vrh</p>
	<p>Spomenik Tri gracije v Parku Radenci Avtor kipa je Ferenc Kiraly, akademski kipar iz Lendave. Kip je bil postavljen leta 1969 ob praznovanju 100 - letnice Radenske in drugem obisku Predsednika SFRJ Josipa Broza - Tita v Radencih oz. Pomurju, odprtju mostu prijateljstva v Gornji Radgoni, obisku Predsednika Republike Avstrije g. Franza Jonasa v Radencih in Kapeli... Kip ponazarja tri srca Radenske, urejena je bila tudi arhitektonska ploščad ter stopnice - vhod v sončni park. Tri gracije ponazarjajo mineralne vrelice v Radencih! Gracija je v rimski mitologiji boginja ljubezni, ki pooseblja lepoto in ljubkost. Viri: - Šomen Branko, Olaj Jože, Horvat Feri, dr. Števanec Alojz, Radenska - Tri srca na dlani, Založba Mladinska knjiga, Ljubljana, 1982.</p>		<p>Radenci - Park Parc. št. 644/15, k.o. 200 Radenci</p>

	<p>Park osamosvojitvene vojne - 1991</p>		<p>Radenci - park Parc. št. 631/2, k.o. 200 Radenci</p>
	<p>Glinena steklenica Začetek razvoja kraja Radenci sega v leto 1833, ko se je Karel Henn kot študent z Dunaja vračal na počitnice v Ljutomer. Na poti ga je kočijaž opozoril na zanimivo bubljanje vode, in tako sta se ustavila ob njenem izviru. Ugotovil je, da gre za slatinsko vodo, obogateno z minerali. Po 32 letih se je vrnil v Radence kot ugledni zdravnik in vrelec našel v enakem stanju. Odločil se je, da bo odkupil zemljišča okrog vrelca in začel z iskanjem glavne žile mineralne vode. Tako je leta 1869 našel glavno žilo s pomočjo 17 metrov dolge tesene hrastove cevi. Vodo je poimenoval Radenska. Leta 1870 je bilo napolnjenih in prodanih 37.000 prvih glinenih steklenic mineralne vode.</p>		<p>Radenci - pred občino Parc. št. 701/25, k.o. 200 Radenci Plato pred pošto, parc. št. 670/6, k.o. 200 Radenci</p>

<p>Grobovi</p>	<p>Grob Dr. Karla Henna Zgodovina Radencev se je pričela pisati leta 1833, ko se je Karl Henn, štajerski Nemeč, rojen leta 1809 v Frankolovem pri Celju, ob zaključku študija medicine z Dunaja odpravil na počitnice v Ljutomer. Med vožnjo skozi te kraje ga je kočijaž opozoril na prihod slabega vremena, ki ga je napovedovalo močno šumenje v bližnjem vodnem izviru. Karl Henn si je ob vrnitvi domov ta izvir tudi pobliže ogledal in ugotovil, da gre za izvir mineralne vode, ki se je z močnim pritiskom in pomešana s plinom izlivala na zamočvirjeno zemeljsko površje. Henn je potem, ko je opravil okvirno analizo radenske mineralne vode, ugotovil, da le-ta vsebuje veliko zdravilnih sestavin in ogljikovega dioksida. Kljub svojemu aktivnemu prizadevanju pa k izkoriščanju tega bogastva ni mogel pridobiti nikogar. Zaradi tega se je, takrat že doktor in ugledni zdraviliški zdravnik v Dobrni, Laškem in v Rimskih Toplicah, leta 1865 odločil, da sam odkupi zemljišče in zajame vrelec. Po štirih letih je tako iz cevi prvič pritekla mineralna voda, lastnik Henn pa je svoj prvi vrelec poimenoval Radenska statina (Radeiner Sauerbrunn). Karl Henn je pokopan v Vojniku, na Kapeli je pokopan njegov vnuk Josef Höhn, ki ima tudi velike zasluge za razvoj radenskega zdravilišča. Poleg njega so pokopani drugi člani Hennove rodbine.</p>		<p>Pokopališče na Kapeli Parc. št. 236/2, k.o 202 Kapetski Vrh</p>
<p>Spominske plošče in kamni</p>	<p>Spominska plošča Dr. Karlu Henu - Kamen na platoju pred občino Reliefni kamen s posvetilom (epigrafom) v obliki stiliziranega mineralnega mehurčka je izklesan iz belega marmornega kamna iz Cararre, katerega gravura je pozlačena. Reliefni kamen je bil najden pred muzejem v parku in obnovljen leta 2019. Posvečen je dr. Karlu Henu, postavljen pa je bil na fasado kopališča Terapija in nato z vzpostavitvijo Drave SFRJ odstranjen.</p>		<p>Plato pred Občino Radenci, Radgonska cesta 9g, 9252 Radenci Parc. št. 701/25, k.o. 200 Radenci</p>

	<p>Spominska plošča Ljudmile Poljanec - Nataše, slovenske pesnice Na Kapeli je precej časa živela in poučevala ena najpomembnejših slovenskih pesnic pred 1. svetovno vojno - Ljudmila Poljanec - Nataša, bolj znana kot avtorica ponarodelih pesmi Tam na vrtni gredi in Ko so fantje proti vasi šli.</p> <p>Spominska plošča Ljudmile Poljanec Nataše je bila leta 2009 prenesena iz stare osnovne šole na Kapelskem Vrhu na novo lokacijo, ki se nahaja na Osnovni šoli Kapela.</p>		<p>Osnovna šola Kapela Parc. št. 312/2, k.o. 202 Kapelski Vrh</p>
	<p>Avsenikov spomenik Začetki Avsenikove glasbe segajo v leto 1953, ko je Slavko Avsenik v Ljubljani ustanovil svoj trio, ki je v letu 1955 prerasel najprej v Gorenjski kvartet, kmalu nato pa v Kvintet bratov Avsenik. Tako sta z bratom Vilkom postavila temelje povsem novi, izvirni obliki narodne glasbe, ki je do tedaj še ni bilo. V vseh letih delovanja so Avseniki prejeli skupno 31 zlatih, dve platinasti in eno diamantno ploščo. Ob izidu dvojne velike plošče Zlati zvoki pa jim je dvainsedemdeset članska evropska komisija dodelila kristalnega oskarja za izvirno glasbo.</p> <p>Spomenik je postavljen v zahvalo in spomin Ansamblu bratov Avsenik in pesmi »V Radence pot me pelje«, ki jo je Avsenik zapisal v času trajanja njegove rehabilitacije v Radencih. Pesem govori o Radencih, čudoviti okolici kraja in miru, ki ga najdeš v radenskem parku.</p> <p>Nastov pesmi: V Radence pot me pelje (1972) Izvajalec: Ansambel bratov Avsenik Avtor besedila: Alfi Nipič Avtor glasbe: Slavko Avsenik, Vilko Avsenik</p>		<p>Plato pred Zdravstveno postajo Radenci, Radgonska cesta 2, Radenci Parc št. 1617/1, k.o. 200 Radenci</p>

	<p>Spominska plošča dr. Jakoba Missia Kardinal Jakob Missia se je rodil 30. 6. 1838 v Hrastju - Moti pri Radencih, umrl pa 24. 3. 1902 v Gorici na Primorskem. Jakob Missia je študiral v Rimu. Leta 1884, ko je bil star 63 let, je postal ljubljanski knezoškof. Bolj kot njegovi prleški rojaki ga častijo na Gorškem, kjer je bil od l. 1898 pa do svoje smrti nadškof in metropolit - vodja nadškofije. Bil je eden najbolj cenjenih škofov v tedanji Avstriji, zato je užival tudi zaupanje cesarja Franca Jožefa I. Leta 1899 je postal kardinal v Rimu. Imenoval ga je papež Leon XIII. Bil je ljubljenec avstrijskega cesarja, zato je imel velike možnosti, da bi postal prvi papež slovenskega rodu, če bi dočakal konklave oz. volitve papeža, a je umrl pred papežem Leonom XIII., in sicer 24. 3. 1902 v Gorici na Primorskem. Pokopan je v romarski cerkvi na Sveti Gori (oz. Skalnici) nad Novo Gorico. Jakob Missia je bil vsestransko izobražen, svetovljan, uglašen in prijazen človek s srčno kulturo, saj ni nikdar govoril o slabostih bližnjih. Bil je harmonična osebnost. Na njegovi rojstni hiši je pripeta spominska plošča v njegovo čast.</p>		<p>Hrastje Mota Parc. št. 1537/4, k.o. 218 Hrastje Mota</p>
	<p>Spominski park Hrastje Mota Spominski park, postavljen leta 2020, krasí prelepo obeležje v obliki tetraedra. Na njem je zapisano: BRANITELJEM SLOVENSKE SAMOSTOJNOSTI LETA 1991, TERITORIALNI OBRAMBI, POLICIJI IN KRAJANOM - 24.10.2020. Na plošči spodaj je logotip OBČINA RADENCI, na levi in desni strani pa sta imenovana dva velikana Hrastje Mota: častni občan Kajetan Kovič in prvi slovenski kardinar - Jakob Misja.</p>		<p>Hrastje Mota Parc. št. 1769/5, k.o. 218 Hrastje Mota</p>
	<p>Spominska plošča Strajnsak Antonu Milanu Anton Strajnsak Milan je v času druge svetovne vojne upravljaval gostilno Strajnsak, ki se nahajata v poslopju nekdanje Gostilne Dunaj. Od leta 1941 je bil vključen v Osvobodilno fronto. Leta 1943 je postal sekretar ljutomersko-radgonskega okrožja OF. Zaradi izdaje so ga Nemci aretirali in leta 1944 ustrelili kot talca.</p>		<p>Kapelski Vrh - bivša Gostilna Dunaj Parc. št. 289, k.o. 202 Kapelski Vrh</p>

	Spominska plošča v Račkem Vrhu		Rački Vrh- bivša trgovina oz. gostilna Zamuda Parc. št. 10/4, k.o. 216 Hrašenko Rački Vrh
Drugo	Spominska plošča v Murščaku Na plošči so naštetna imena petih prebivalcev Murščaka in okoliških vasi, ki so v času NOB padli kot partizani ali bili ustreljeni kot talci.		Murščak - poslopje bivše osnovne šole Parc. št. 466/3, k.o. 219 Murski Vrh
Skupaj			

II. PRISTOJNOST

Register spominskih obeležij Občine Radenci ter dopolnitve in spremembe potrdi Občinski svet Občine Radenci.

III. OHRANITEV KULTURNE DEDIŠČINE

Osnutek registra spominskih obeležij Občine Radenci je pripravljen z namenom ohranitve bogate zgodovinske dediščine kraja in prenosa zavedanja o pomenu dediščine na mlajše generacije.

Številka: 622-0002/2021-1

Datum: 20.4.2021

Roman LELJAK,
ŽUPAN OBČINE RADENCI

